

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтіївовича Мазнева)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 2

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтійовича Мазнева)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 2

06-07 березня 2025 року

Харків – 2025

Секція

*Облік, аналіз та
фінансовий контроль як
інструменти ефективного
управління економічними
процесами*

ВПЛИВ ЗМІНИ МЕТОДУ СПИСАННЯ ЗАПАСІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Кірдіна О.Г., доктор економічних наук, професор,
Український державний університет
залізничного транспорту, м. Харків, Україна

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-0600-7329>

Стещенко О.Д., кандидат економічних наук, доцент,
Український державний університет
залізничного транспорту, м. Харків, Україна

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-5117-0585>

У сучасних умовах господарювання має місце нестабільність зовнішнього та внутрішнього середовища. Суб'єкт господарювання має докласти всіх зусиль для забезпечення ефективної діяльності. Це стосується не тільки забезпечення всіма необхідними ресурсами – матеріальними, фінансовими, кадровими та інші.

Згідно до законодавства України, облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [1]. Належно вибрані методи дозволяють підприємствам визначати доходи, оптимізувати витрати, приймати ефективні управлінські рішення, надавати шляхи управління обліковою політикою підприємства та можливі аспекти її покращення.

Запаси є однією з найважливіших статей у загальній структурі оборотних активів. Запаси необхідні для виробництва і відіграють важливу роль у діяльності підприємства, особливо в операційній діяльності. Оскільки запаси є найважливішою статтею оборотних активів підприємства, їх облік, особливо оцінка на момент надходження, вибуття та на дату балансу, має першочергове значення. Адаже результат, відображений у бухгалтерському обліку запасів, прямо впливає на ефективність діяльності підприємства.

Основні завдання обліку та оцінки запасів полягають у наступному:

- 1) точне і своєчасне документування всіх операцій, пов'язаних з цінностями;
- 2) визначення та облік витрат, пов'язаних з їх закупівлею;
- 3) контроль за надходженням, закупівлею та зберіганням товарів;
- 4) своєчасне виявлення запасів, які не використовуються на підприємстві та підлягають реалізації.

Для того, щоб правильно вести облік запасів на підприємстві, необхідно перш за все визначити, коли, звідки і скільки запасів надійшло, як виконується план поставок, кому, коли і скільки запасів відпущено, як виконується план виробництва і споживання та які залишки по окремих видах запасів, чи досягаються встановлені ліміти, та на багато інших питань, які потребують відповідей. Одним з основних питань з цього переліку є проведення оцінки запасів.

Вимогами П (С)БО 9 «Запаси» встановлено, що оцінка запасів здійснюється в трьох випадках: при надходженні, при списанні і на дату складання балансу [2]. При виборі одного з методів оцінки необхідно керуватися цілями, які ставить перед собою кожне підприємство в своїй конкретній ситуації. Найпоширенішими методами є метод ФІФО та метод середньозваженої собівартості.

Аналізуючи практичне застосування методів оцінки на підприємствах, слід зазначити, що найбільш оптимальним з метою спрощення облікового процесу є метод ФІФО.

Метод ФІФО ґрунтується на припущенні, що одиниці запасів вибувають в тій послідовності, у якій вони надійшли на підприємство, тобто першими вибувають запаси, які надійшли першими на підприємство й оцінюються по собівартості перших за часом надходження. При застосуванні даного методу, запаси, які надійшли раніше за часом будуть списані у першу чергу. Метод ФІФО є найбільш реалістичним з точки зору відображення даних фінансового стану в Балансі, оскільки максимально наближає вартість запасів до поточної ринкової вартості, але в той же час може призвести до заниження витрат. До переваг методу ФІФО можна віднести те, що він не трудомісткий; показує об'єктивну картину залишку запасів та значення чистого прибутку на підприємстві. До недоліків належить те, що необхідно постійно здійснювати розрахунки.

Метод середньозваженої собівартості полягає в тому, що оцінка кожної одиниці запасів визначається в результаті ділення сумарної вартості залишку запасів на початок звітного періоду і вартості запасів, отриманих у звітному періоді на сумарну кількість запасів на початок звітного періоду й отриманих запасів у звітному періоді. Відповідно зі змінами НП(С)БО9 [2] оцінку операції по середньозваженій собівартості можна визначити діленням сумарної вартості цих запасів на дату операції на сумарну кількість запасів на дату операції. Метод середньозваженої собівартості досить простий, оскільки не вимагає детального обліку запасів і забезпечує рівномірність списань. Однак, визначаючи середнє значення результату, втрачається точність розрахунку. Витрати є меншими, але і прибуток та податок на прибуток, відповідно, будуть менші.

Отже при виборі методу оцінки вибуття запасів підприємства повинні зосередитися на тому, що важливіше – вірне відображення фінансового стану в балансі чи більш точні дані про результати фінансової діяльності у звіті про фінансовий стан. Таким чином на вибір методу також впливають наслідки застосування одного з розкритих методів. Метод списання залежить від обраної підприємством облікової політики і не може бути змінений протягом звітного періоду. Найбільш привабливим є метод ФІФО, який дозволяє списувати запаси в момент їх надходження. За цим методом запаси ФІФО не залишаються на складі. Вплив цього методу на ефективність підприємства є позитивним, тому що статті оборотних активів бухгалтерського балансу відображаються у вартості, наближеній до ринкової.

Література.

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 зі змінами та доповненнями URL: <https://egolovbuh.expertus.com.ua/npd-doc?npid=10496#01db3d060c> (дата звернення: 30.01.2025).
2. П(С)БО 9 «Запаси», затверджене наказом Мінфіну № 246 від 20.10.99 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 30.01.2025).

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Радіонова Н.Й., доктор економічних наук, професор,
Бориспільський інститут муніципального менеджменту
при МАУП, м. Бориспіль, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8855-2963>

В сучасних умовах аналіз є основою функціонування сучасної системи управління підприємством. Він забезпечує керівників і менеджерів необхідними даними для прийняття обґрунтованих рішень, визначення пріоритетів і прогнозування подальшого розвитку. У контексті динамічного економічного середовища, аналіз для системи управління став інструментом, який дозволяє не лише адаптуватися підприємствам до нестабільних ситуацій, але й використовувати зміни для досягнення конкурентних переваг. Гончаренко Н.Г. зазначає, що

ЗМІСТ

<i>СЕКЦІЯ</i>	<i>ІННОВАЦІЇ, ІНВЕСТИЦІЇ ТА ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН</i>
<i>ГОРЯЩЕНКО Ю.Г., ГАРМАШ О.В.</i>	Регіональні особливості розвитку роздрібної торгівлі..... 15
<i>КРУК О.М., БОРИСОВА С.Є.</i>	Диджиталізація систем управління ланцюгами постачань у контексті викликів та можливостей для українського бізнесу 17
<i>НІКІШИНА О.В., ЗЕРКІНА О.О.</i>	Інноваційна складова сталої розбудови систем агропромислових ринків України 21
<i>АЗАРЕНКОВ С.Г.</i>	Вплив цифрових технологій та інновацій на безпеку банківського бізнесу 25
<i>БЛАГОЙ В.В., ДАНЬКО Є.О.</i>	Впровадження інформаційного моделювання в будівельній галузі 27
<i>БІДУН В.О.</i>	Формування та використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств України в реаліях сьогодення 29
<i>БЛАГОЙ В.В., ДАНЬКО Є.О.</i>	Дослідження можливостей використання технології ВІМ..... 32
<i>БУЛАХ І.І., КОРОТАШ А.І.</i>	Інноваційний розвиток як елемент економічної безпеки підприємства 34
<i>БЛАГОЙ В.В., КОМОВА С.С.</i>	Вплив цифровізації на підвищення ефективності фінансового управління підприємством..... 38

**ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК
СЕКЦІЯ ІНСТРУМЕНТИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ
ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ**

КІРДІНА О.Г., СТЕШЕНКО О.Д.

Вплив зміни методу списання запасів
на ефективність підприємства..... 433

РАДІОНОВА Н.Й.

Основні аспекти застосування комплексного
аналізу для системи управління підприємством..... 435

ЯНОВСЬКА В.П., САЛІМОВСЬКИЙ М.В.

Особливості прогнозування
в умовах сталого економічного розвитку 438

АЛЬ-СЬЮФ Я.А.

Вплив якості продукції на показники діяльності підприємства 444

БОНДАРЕНКО Н.М.

Актуальні питання організації обліку
нематеріальних активів на підприємстві..... 447

БОРОВИК П.М., ШЕМЯКІН М.В.

Нормативна грошова оцінка вітчизняних
агроземель у повосенний період 453

ZHARIKOVA O., PASHCHENKO O., OBORSKA V.

Monetary transmission policy instruments
and an integrated approach 455

ЗАЙКА С.О.

Сутність управлінської діагностики
та її значення в діяльності підприємства 459

КАРПУСЕНКО Є.А., УЛЬЗУТУЄВА А.Ю., ЛЕГА О.В.

«Розумне підприємство» в
бухгалтерському обліку та Індустрія 4.0..... 462

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

**МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтіївовича Мазнева)**

Частина 2

Державний біотехнологічний університет

Відповідальна за випуск – *Ю.М. Сагачко*

Редактори: *С.О. Зайка, В.М. Нагаєв, О.В. Грідін*

Підписано до друку 12.03.2025.

Формат 60 × 84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Гарнітура Garamond. Офсетний друк.

Умовн. друк. арк. – 46,5. Наклад – 300 прим.

Видавництво ТОВ «Стильна типографія»

61002, м. Харків, вул. Чернишевська, 28 А

Тел.: (057) 754-49-42

E-mail: zebraprint.zakaz@gmail.com

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

серія ДК № 4863 від 12.03.2015 р.